

Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

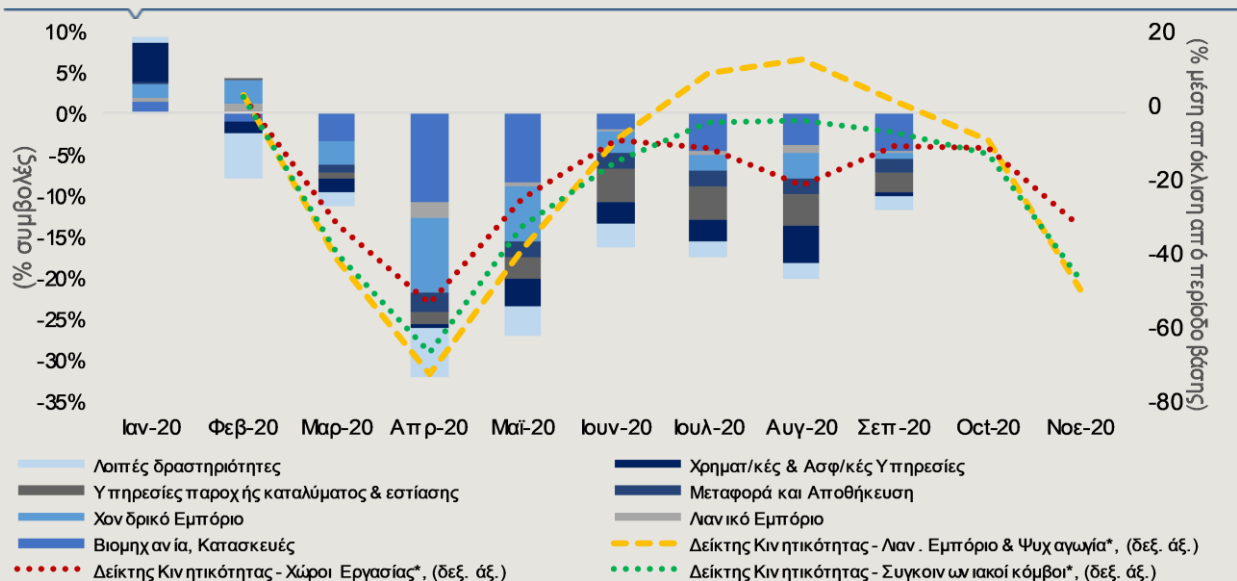
Κύκλος Εργασιών των Επιχειρήσεων και Απασχόληση: Η Στήριξη της Δημοσιονομικής και Πιστωτικής Πολιτικής

Το δεύτερο κύμα της πανδημίας COVID-19 και η επιβολή γενικού lockdown αναμένεται να έχουν σημαντική αρνητική επίπτωση στο ΑΕΠ του 2020, ενώ, παράλληλα, διαμορφώνουν τις συνθήκες για ασθενέστερη ανάκαμψη το 2021. Η εκτίμηση αυτή αποτυπώνεται και στο τελικό κείμενο του προϋπολογισμού του 2021 που υποβλήθηκε στο Κοινοβούλιο, με αποτέλεσμα να ενσωματώνει πλέον την πρόβλεψη για ύφεση 10,5% στο τρέχον έτος και μεγέθυνση 4,8% το επόμενο έτος. Η προοπτική, ωστόσο, πρόσβασης στα κεφάλαια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης (NG-EU) το 2021 και η έγκαιρη διάθεση αποτελεσματικών εμβολίων δύνανται να ενισχύσουν σημαντικά την αναπτυξιακή δυναμική των επόμενων ετών.

Η σφοδρότητα του πρώτου αλλά και του δεύτερου κύματος της πανδημίας που πλήττει, στην τρέχουσα περίοδο, σχεδόν όλες τις ευρωπαϊκές χώρες είχε αρνητικό αντίκτυπο σε ένα ευρύ φάσμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η επίδραση αυτή αποτυπώθηκε στον κύκλο εργασιών και στην απασχόληση των ελληνικών επιχειρήσεων το 2020. Από την άλλη πλευρά, η αντίδραση σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής ήταν άμεση. Η χαλάρωση των περιορισμών στους προϋπολογισμούς των χωρών (budget constraints) ήταν άνευ προηγουμένου. Στην Ελλάδα, το ισχυρό δημοσιονομικό πλεόνασμα μετατράπηκε σε έλλειμμα που αναμένεται να φθάσει στο 7,2% του ΑΕΠ το 2020 και να συρρικνωθεί περίπου σε 3,9% του 2021 (σε όρους ενισχυμένης εποπτείας).

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Συμβολή των επιμέρους κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στη συνολική μεταβολή του κύκλου εργασιών: Ο ρόλος της «κινητικότητας της κοινότητας» εξαιτίας της πανδημίας COVID-19

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,
Google

Σημειώσεις:

- Τα στοιχεία του Κύκλου Εργασιών αφορούν το Σύνολο των Επιχειρήσεων της Ελληνικής Οικονομίας (Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων, έτους 2017) με υποχρέωση τήρησης Διπλογραφικών Βιβλίων, ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας (NACE Αναθ. 2).
- (*) Τα μηνιαία στοιχεία για την κινητικότητα από την εταιρεία Google είναι οι μέσοι όροι των ημερήσιων μεταβολών. Οι ημερήσιες μεταβολές υπολογίζονται σε σχέση με μια τιμή βάσης (baseline value) για την αντίστοιχη ημέρα της εβδομάδας. Ως τιμή βάσης, θεωρείται η διάμεση τιμή (median value) των αντίστοιχων ημερών της εβδομάδας, κατά την περίοδο 5 εβδομάδων, μεταξύ 3.1.2020 - 6.2.2020.
- Τα στοιχεία Νοεμβρίου για την κινητικότητα, αφορούν μέχρι την 20.11.2020.

Επιπλέον, η πιστωτική πολιτική που ακολούθησε το ελληνικό τραπεζικό σύστημα οδήγησε σε μια εντυπωσιακή αύξηση του δανεισμού προς τις ελληνικές επιχειρήσεις που πλήττονταν από την πανδημική κρίση. Στον παρόν Δελτίο, διερευνούμε τη «συμβολή» των κλάδων της οικονομίας στην πτώση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων και τη συσχέτισή της με την κινητικότητα της κοινότητας σε χώρους λιανικού εμπορίου-ψυχαγωγίας, εργασίας και συγκοινωνιακών κόμβων. Επίσης, παρουσιάζουμε το αποτύπωμα της πανδημίας στο ποσοστό απασχόλησης και εξετάζουμε το ρόλο της πιστωτικής πολιτικής στήριξης των επιχειρήσεων, στην τρέχουσα συγκυρία.

Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων (με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων) κατέγραψε πτώση, τον Σεπτέμβριο, κατά 11,8%, σε ετήσια βάση, έναντι της ραγδαίας υποχώρησης κατά 32,2% που σημειώθηκε τον Απρίλιο, όταν ήταν σε πλήρη εφαρμογή η αναστολή λειτουργίας ενός μεγάλου τμήματος της οικονομικής δραστηριότητας (Γράφημα 1). Σημειώνεται, δε, ότι η πτώση του Σεπτεμβρίου κινήθηκε περίπου στο ίδιο επίπεδο με την αντίστοιχη του Μαρτίου (-11,2%, σε ετήσια βάση), στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του οποίου ελήφθησαν -για πρώτη φορά στην Ελλάδα- τα μέτρα περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας, με σκοπό την αντιμετώπιση της εξάπλωσης της πανδημίας.

Εξετάζοντας την επίπτωση στη συνολική ετήσια πτώση του κύκλου εργασιών των ελληνικών επιχειρήσεων, ανά τομέα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Γράφημα 1), σημειώνεται ότι τη μεγαλύτερη αρνητική συμβολή κατέγραψε, τον Σεπτέμβριο, ο **δευτερογενής τομέας** της οικονομίας, δηλαδή η βιομηχανία και οι κατασκευές (-4,6 ποσοστιαίες μονάδες). Πιο αναλυτικά, ο κύκλος εργασιών των κατασκευών μειώθηκε κατά 2,8%, τον Σεπτέμβριο, σε ετήσια βάση, ενώ της βιομηχανίας, αντίστοιχα, κατά 13,8%.

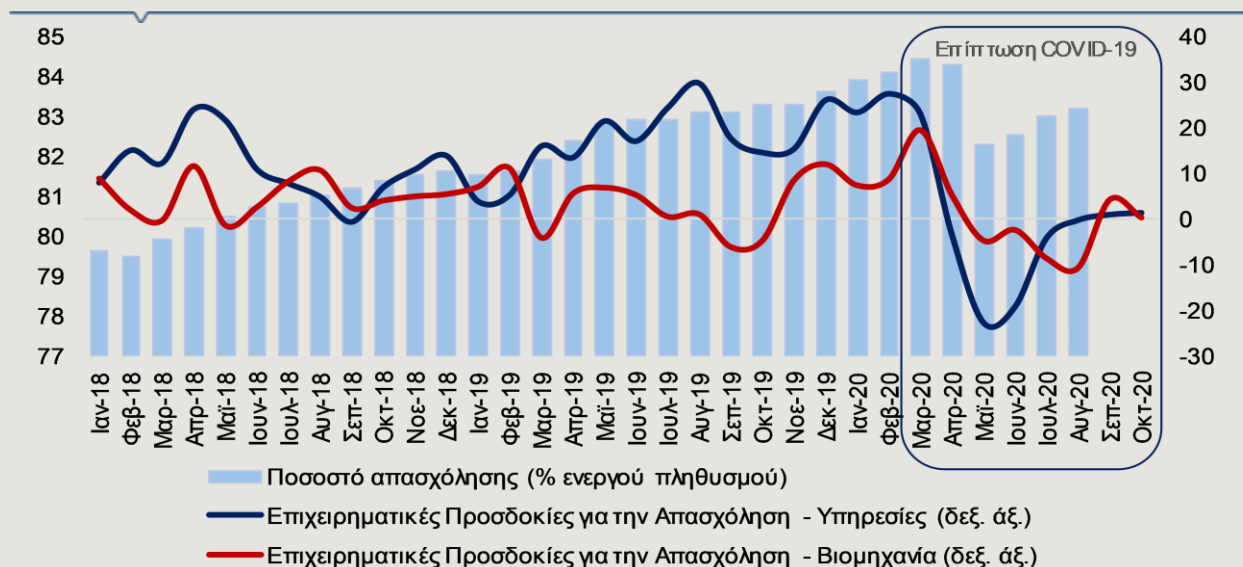
Σημαντική ήταν και η επίδραση του **κλάδου των υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης**, ο οποίος συνέβαλε στην πτώση του κύκλου εργασιών των ελληνικών επιχειρήσεων κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες. Η πτώση που κατέγραψαν οι πωλήσεις του εν λόγω κλάδου, τον Σεπτέμβριο, σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2019, ήταν της τάξης του 46,8%, ελαφρώς ηπιότερη σε σύγκριση με τους θερινούς μήνες (Ιούνιος: -87%, Ιούλιος: -71,4%, Αύγουστος: -55,4%).

Οι αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 ήταν εμφανείς και στον κύκλο εργασιών του **κλάδου των μεταφορών και αποθήκευσης**, καθώς μειώθηκε κατά 29%, τον Σεπτέμβριο, ενώ η αρνητική συμβολή του στη μείωση των συνολικών πωλήσεων διαμορφώθηκε στις 1,7 ποσοστιαίες μονάδες.

Τέλος, οι συμβολές του **λιανικού και χονδρικού εμπορίου** ήταν οριακά αρνητικές, κατά 0,3 και 0,8 ποσοστιαίες μονάδες, αντίστοιχα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, τον Απρίλιο, η συνολική αρνητική συμβολή των κλάδων του λιανικού και χονδρικού εμπορίου ήταν αναλογικά υψηλότερη, καθώς υπολογίζεται, περίπου, σε 1/3 της συνολικής μείωσης του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων (11 ποσοστιαίες μονάδες από τις 32,2 συνολικά).

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Η καταγεγραμμένη απασχόληση και οι προσδοκίες των επιχειρηματιών για την απασχόληση στην τρέχουσα συγκυρία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,
Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Η αξιοποίηση των δεδομένων κινητικότητας της εταιρείας Google αποτελεί ένα χρήσιμο «πρόδρομο δείκτη» για την πορεία του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, το αμέσως επόμενο διάστημα. Ουσιαστικά, η συλλογή και η αξιολόγηση των συγκεκριμένων δεδομένων μειώνει το «κενό πληροφόρησης» που παρουσιάζουν άλλοι δείκτες, οι οποίοι δημοσιεύονται με σχετική, χρονική υστέρηση.

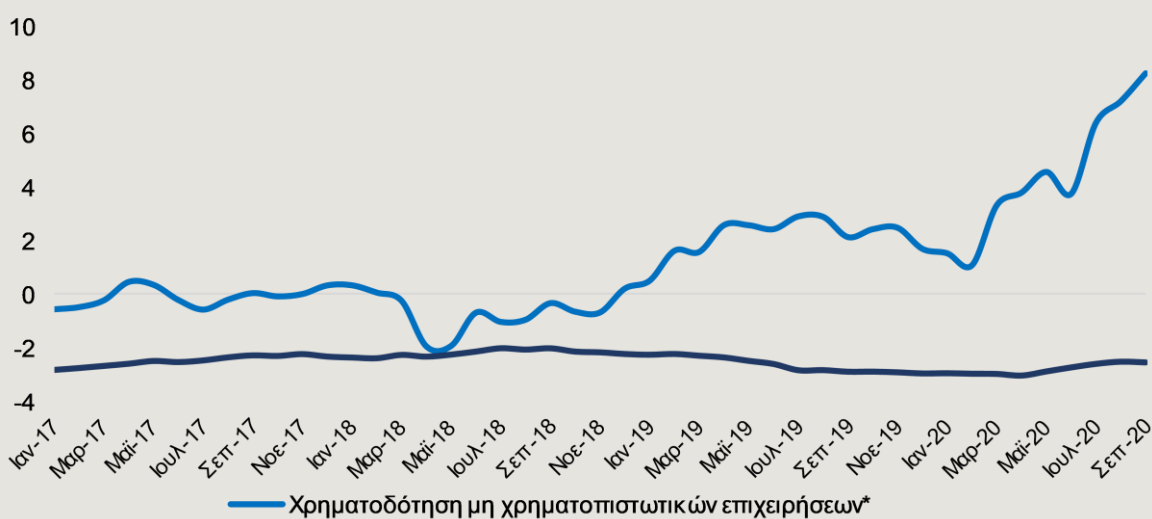
Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 1, τα δεδομένα κινητικότητας της κοινότητας συμβαδίζουν σε γενικές γραμμές με την πορεία του κύκλου εργασιών. Συγκεκριμένα, η κινητικότητα της κοινότητας στους χώρους λιανικού εμπορίου, ψυχαγωγίας και συγκοινωνιακών κόμβων σημείωσε, επίσης, κατακόρυφη πτώση, τον Απρίλιο, εξαιτίας της αναστολής της δραστηριότητας στους αντίστοιχους κλάδους και των περιορισμών στις μετακινήσεις, ενώ άρχισε να ανακάμπτει, σταδιακά, από τον Μάιο μέχρι και τον Αύγουστο. Σημειώνεται ότι, τον Αύγουστο, παρατηρείται μια ελαφρά πτώση της κινητικότητας προς τους χώρους εργασίας, πιθανότατα λόγω των θερινών αδειών των εργαζομένων. Ωστόσο, η φυσική παρουσία στους χώρους εργασίας μειώθηκε εκ νέου από τον Σεπτέμβριο και μετά, καθώς ο αριθμός κρουσμάτων της πανδημίας επανερχόταν σε αυξητική φάση σε όλη τη χώρα. Η πτώση, μάλιστα, όπως παρατηρείται στο γράφημα, ήταν ιδιαίτερα έντονη στις πρώτες 20 ημέρες του τρέχοντος μήνα, λόγω της επιβολής του δεύτερου lockdown. Επιπροσθέτως, οι επισκέψεις σε χώρους που σχετίζονται με το λιανικό εμπόριο και την ψυχαγωγία (εστιατόρια, καφετέριες, εμπορικά κέντρα, κινηματογραφικές αίθουσες, μουσεία, βιβλιοθήκες κ.λπ.) κατέγραψαν πτώση κατά 50%, κατά μέσο όρο, στο διάστημα 1-20 Νοεμβρίου, σε σύγκριση με την περίοδο βάσης (3.1.2020 - 6.2.2020). Ανάλογη ήταν, στο ίδιο διάστημα, η μείωση της κινητικότητας σε συγκοινωνιακούς κόμβους (-47,3%) και ελαφρώς ηπιότερη σε χώρους εργασίας (-32,8%). Ο μετριασμός της επίπτωσης, συνολικά στο τέταρτο τρίμηνο, θα εξαρτηθεί, σε μεγάλο βαθμό, από το αν θα αρθούν τα περιοριστικά μέτρα πριν από την εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων.

Συμπερασματικά, έπειτα από την ήπια «διόρθωση» της πτώσης του κύκλου εργασιών, στο τρίτο τρίμηνο, εκτιμάται ότι, στο τέταρτο τρίμηνο του έτους, θα καταγραφεί εκ νέου υποχώρησή του, η οποία αναμένεται να μετριαστεί **πρώτον**, λόγω της μεγαλύτερης ενσωμάτωσης, από την πλευρά των επιχειρήσεων, των ηλεκτρονικών εργαλείων πώλησης (ζήτηση) και της τηλεργασίας (παραγωγή). **Δεύτερον**, λόγω της προσδοκίας βελτίωσης του οικονομικού κλίματος, ενόψει της ευρείας διάθεσης αποτελεσματικών εμβολίων το νέο έτος και **τρίτον**, λόγω της μικρότερης επίδρασης του τουρισμού, συγκριτικά με τους θερινούς μήνες.

Αναφορικά με τις εκτιμήσεις της επιχειρηματικής κοινότητας για την πορεία του κύκλου εργασιών για το σύνολο του έτους, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της εταιρείας ICAP που διεξήχθη σε δείγμα 1.513 επιχειρήσεων («Οι Επιπτώσεις του Κορωνοϊού στις Επιχειρήσεις και στους Επιμέρους Κλάδους της Ελληνικής Οικονομίας»), το 67% των επιχειρήσεων εκτιμά ότι ο κύκλος εργασιών τους θα είναι μειωμένος το 2020 σε σχέση με το 2019, ενώ το 25% εκτιμά ότι θα εμφανίσει αύξηση του κύκλου εργασιών τους. Η μείωση που προβλέπεται να παρουσιάσει ο κύκλος εργασιών από το σύνολο των επιχειρήσεων είναι της τάξεως του 21% κατά μέσο όρο, ενώ της ρευστότητας κατά 22% αντίστοιχα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

Η επιτάχυνση της πιστωτικής επέκτασης για τη στήριξη των επιχειρήσεων (12μηνιοι ρυθμοί μεταβολής)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Σημείωση (*):

Οι ρυθμοί προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, συναλλαγματικές διαφορές και αναταξινόμησης.

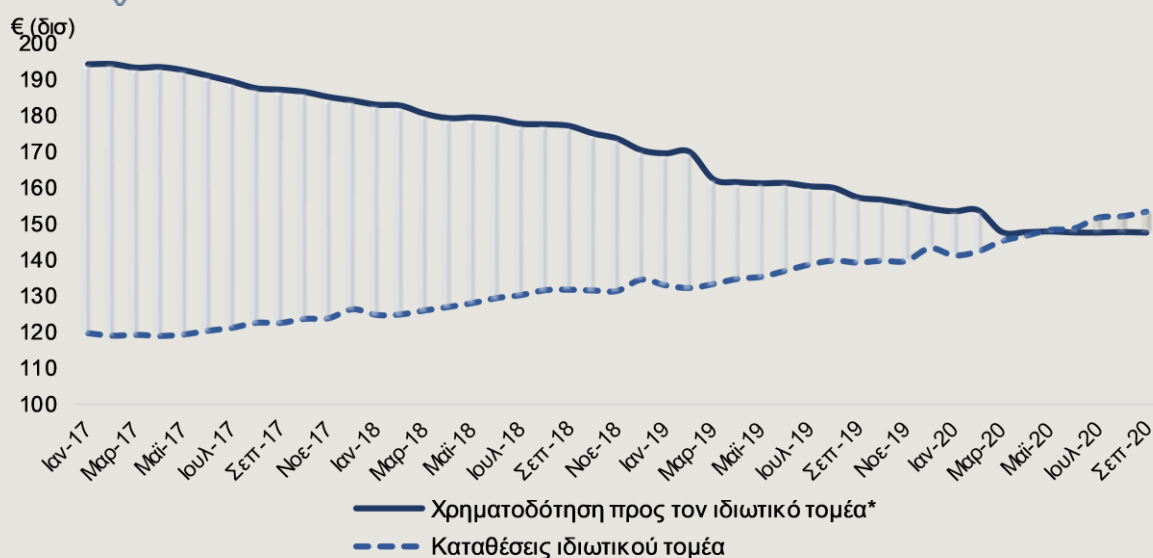
Ο κλάδος με τη μεγαλύτερη προβλεπόμενη μείωση του κύκλου εργασιών αναμένεται να είναι ο Τουρισμός (-66%) και ακολουθεί ο κλάδος της Εστίασης (-38%). Τη μικρότερη μείωση αναμένεται να παρουσιάσει ο κλάδος της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών (-1%) και ο κλάδος της Ενέργειας και Ανακύκλωσης (-4%). Οι δύο σημαντικότερες ενέργειες των εταιρειών με σκοπό την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας είναι η εξασφάλιση ρευστότητας για τις 7 στις 10 επιχειρήσεις και η συγκράτηση των δαπανών τους σε ποσοστό 56%.

Πέραν του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, η πανδημική κρίση είχε αρνητική επίδραση στο ποσοστό απασχόλησης αλλά και στις προσδοκίες για την απασχόληση. Η επίδραση αυτή, ωστόσο, ήταν ασύμμετρη, καθώς το ποσοστό απασχόλησης επηρεάστηκε δυσμενώς, σε μικρότερο βαθμό, συγκριτικά με τις προσδοκίες.

Όπως φαίνεται στο Γράφημα 2, το ποσοστό απασχόλησης, τον Αύγουστο, διαμορφώθηκε περίπου στα προ πανδημίας επίπεδα και συγκεκριμένα στο 83,2% του ενεργού πληθυσμού, έναντι 84,1% τον Φεβρουάριο και 83,9% τον Ιανουάριο. Η οριακή υποχώρηση του ποσοστού απασχόλησης, ενδεχομένως, να οφείλεται ως ένα βαθμό στη μείωση του εργατικού δυναμικού της χώρας, καθώς σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, λόγω της πανδημίας, τα άτομα που τίθενται σε αναστολή σύμβασης εξακολουθούν να θεωρούνται απασχολούμενοι, εφόσον η διάρκεια της αναστολής είναι μικρότερη από τρεις μήνες ή αν λαμβάνουν άνω του 50% των αποδοχών τους.

Ωστόσο, η υψηλή αβεβαιότητα και η αναστολή λειτουργίας ενός μεγάλου τμήματος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, τον Μάρτιο και τον Απρίλιο, σε συνδυασμό με την αύξηση των κρουσμάτων στη χώρα μας, από τον Σεπτέμβριο και έπειτα, είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική επιδείνωση των προσδοκιών για την απασχόληση. Συγκεκριμένα, οι προσδοκίες των επιχειρηματιών για την απασχόληση, τους επόμενους μήνες, στον τομέα των υπηρεσιών, μετά την κατακόρυφη πτώση τους τον Μάιο (-22,7) και τον Ιούνιο (-19,2), διαμορφώθηκαν τον Οκτώβριο στο επίπεδο του +1,4, απέχοντας σημαντικά από το επίπεδο του Φεβρουαρίου (+27,5). Σχεδόν παρόμοια ήταν και η πορεία των προσδοκιών των επιχειρηματιών, για τους επόμενους μήνες, στον τομέα της βιομηχανίας, καθώς ο αντίστοιχος δείκτης τον Οκτώβριο διαμορφώθηκε στο 0, από 9 τον Φεβρουάριο.

Η σοβαρή επίπτωση της οικονομικής διαταραχής, λόγω της πανδημίας, στη ρευστότητα των επιχειρηματικών μονάδων επέβαλλε την άμεση στήριξη από την Κυβέρνηση, μέσω έκτακτων δημοσιονομικών μέτρων ([Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων 9.10.2020](#)) αλλά και την ενεργοποίηση του τραπεζικού συστήματος για το μετριασμό των συνεπειών της ύφεσης με αύξηση της χρηματοδότησης, η οποία στηρίχτηκε **πρώτον**, σε κρατικές εγγυήσεις (αποτέλεσμα μόχλευσης), **δεύτερον**, στην ενίσχυση της καταθετικής βάσης, λόγω πανδημίας (αποτέλεσμα ρευστότητας) και **τρίτον**, στην άντληση ρευστότητας από το Ευρωσύστημα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4
Συρρίκνωση του «κενού» χρηματοδότησης και καταθέσεων

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Σημείωση (*)

Υπόλοιπα τέλος περιόδου, προ διαγραφών δανείων, απομειώσεων αξίας χρεογράφων, συναλλαγματικών διαφορών και αναταξινόμησεων.

Επιπλέον, η ασύμμετρη επίπτωση, ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, κατέστησε επιβεβλημένη την προτεραιοποίηση της χρηματοδότησης προς τους κλάδους που δέχτηκαν το μεγαλύτερο πλήγμα από την πανδημική κρίση, αφού η δραστηριότητά τους επηρεάζεται, σε μεγάλο βαθμό, αφενός, από τους κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης και αφετέρου, από τη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών των νοικοκυριών.

Στο Γράφημα 3, απεικονίζεται η πιστωτική επέκταση προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, η οποία είχε εισέλθει ήδη σε θετικό έδαφος, από τον Δεκέμβριο 2018, αλλά παρουσίασε εντυπωσιακή άνοδο από τον Μάρτιο 2020 και έπειτα, ενώ η πιστωτική επέκταση προς τους ιδιώτες και τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα συνεχίζει να βαίνει μειούμενη. Πιο συγκεκριμένα, η χρηματοδότηση προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις παρουσίασε αύξηση, τον Σεπτέμβριο, κατά 8,3% σε ετήσια βάση, έναντι μικρότερης αύξησης, τον Ιανουάριο, κατά 1,6%.

Η εν λόγω άνοδος οφείλεται, κυρίως, στο Πρόγραμμα «Επιχειρηματική Χρηματοδότηση-ΤΕΠΙΧ II», καθώς και στο νέο Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19 από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, το οποίο έχει ως στόχο τη στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας.

Τα εν λόγω Προγράμματα έχουν ως σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και αναμένεται να συμβάλλουν ενεργά στη στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων που πλήττονται, λόγω της τρέχουσας συγκυρίας, στη μείωση του αυξημένου χρηματοοικονομικού κόστους που αντιμετωπίζουν και στην τόνωση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Η αύξηση της χρηματοδότησης των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων που επλήγησαν από την πανδημική κρίση διευκολύνθηκε, μεταξύ άλλων, από την ενίσχυση της καταθετικής βάσης των νοικοκυριών, λόγω της αύξησης της «αναγκαστικής» αποταμίευσης (οι καταναλωτές δεν μπορούν να δαπανήσουν εξαιτίας του lockdown) αλλά και της «προληπτικής» αποταμίευσης (οι καταναλωτές αποταμιεύουν, λόγω της αβεβαιότητας για το μέλλον) [Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων 9.7.2020](#). Η συνολική αύξηση των καταθέσεων των νοικοκυριών είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του «κενού» μεταξύ χρηματοδότησης και καταθέσεων, από τον Μάιο και μετά και την «αντιστροφή» της διαφοράς, τους τελευταίους μήνες (Γράφημα 4). Αξίζει να σημειωθεί ότι το άθροισμα των καθαρών ροών καταθέσεων (μετά από τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις), στο χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου, διαμορφώθηκε σε Ευρώ 10,2 δισ.

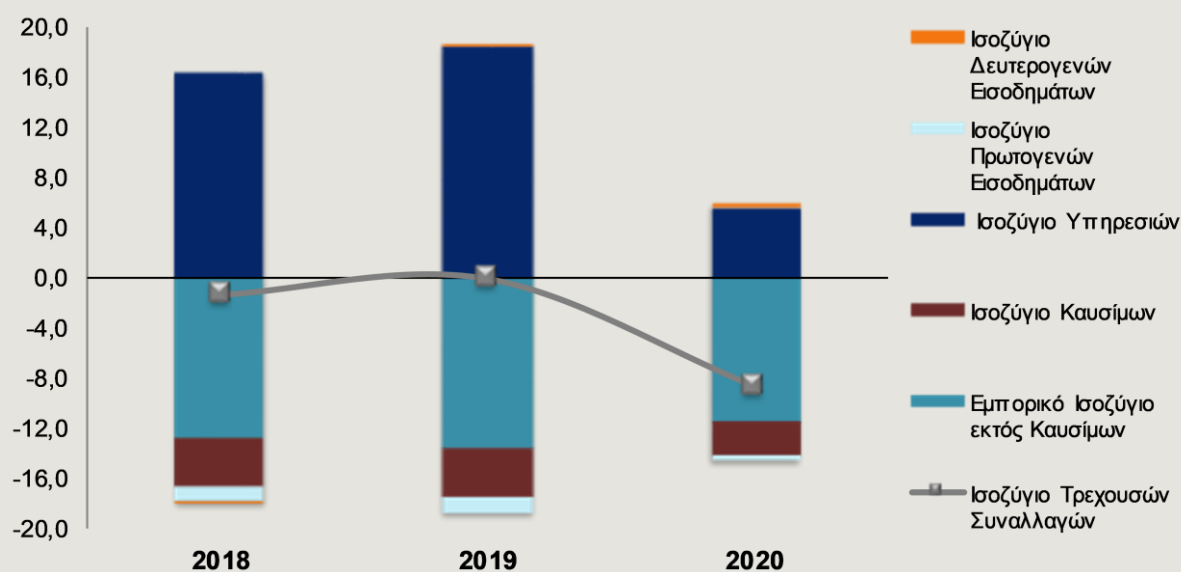
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Εξελίξεις στο Ισοζύγιο Πληρωμών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε Ευρώ 8,6 δισ., διογκωμένο σημαντικά, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Ενδεικτικά, την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ήταν οριακά ελλειμματικό κατά Ευρώ 90,1 εκατ. Η σημαντική αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται στην πολύ έντονη μείωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών, σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Η μεταβολή αυτή αντισταθμίστηκε, εν μέρει, από την πτώση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών, καθώς και από τη βελτίωση των ισοζυγίων πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων (Γράφημα 5).

Πιο αναλυτικά, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών μειώθηκε κατά Ευρώ 3,3 δισ., ή 19,1%, σε ετήσια βάση, λόγω της αντίστοιχης μείωσης των ελλειμμάτων του ισοζυγίου αγαθών εκτός καυσίμων, κατά περίπου Ευρώ 2 δισ. και του ισοζυγίου καυσίμων, κατά Ευρώ 1,4 δισ.

Οι εισαγωγές αγαθών, κατά το πρώτο εννεάμηνο, μειώθηκαν συνολικά κατά 15,6%, σε σχέση με το ίδιο διάστημα πέρυσι και διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 35,2 δισ. Η εν λόγω πτώση προήλθε, κυρίως, από τη μείωση των εισαγωγών καυσίμων (-35,6%) και από τη μείωση των εισαγωγών αγαθών εκτός καυσίμων (-8,6%). Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 13,1% και διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 21,1 δισ. Η μείωση των συνολικών εξαγωγών αγαθών προήλθε, κυρίως, από τη συρρίκνωση των εξαγωγών καυσίμων, κατά 36,1%, οι οποίες διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 4,4 δισ., ενώ οι εξαγωγές εκτός καυσίμων μειώθηκαν ηπιότερα, κατά 3,9%.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, Ιανουάριος-Σεπτέμβριος (€ δισ.)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Επιπρόσθετα, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών, την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου, μειώθηκε σημαντικά κατά 69,4%, σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκε σε Ευρώ 5,6 δισ., έναντι Ευρώ 18,4 δισ. το ίδιο διάστημα πέρυσι. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, πρωτίστως, στη συρρίκνωση των εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες, κατά 78,2%, σε ετήσια βάση, ή Ευρώ 12,6 δισ., εξαιτίας της πανδημίας COVID-19 και των περιορισμών στις μετακινήσεις που επιβλήθηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο. Επιπλέον, οι εισπράξεις από μεταφορές κατέγραψαν πτώση, ύψους Ευρώ 2,1 δισ., ή 16,2%. Τέλος, οι συνολικές εισπράξεις από υπηρεσίες μειώθηκαν κατά 45,8%, ενώ οι αντίστοιχες πληρωμές κατά 14,4%.

Πιο αναλυτικά, τον Σεπτέμβριο οι ταξιδιωτικές εισπράξεις (συμπ. κρουαζιέρας) μειώθηκαν κατά 71,4%, σε ετήσια βάση, ενώ οι ταξιδιωτικές αφίξεις συρρικνώθηκαν κατά 73,9%. Συνολικά, τους πρώτους εννέα μήνες του έτους, καταγράφηκε ραγδαία μείωση των δύο μεγεθών, παρά τη σημαντική ετήσια αύξηση που σημειώθηκε τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, τόσο σε όρους αφίξεων, όσο και σε όρους εισπράξεων. Συγκεκριμένα η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση μειώθηκε κατά 77,2%, στο διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2020, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι, ενώ οι εισπράξεις, αντίστοιχα, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, κατά 78,2%. Σχετικά με τη γεωγραφική κατανομή, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση από τις χώρες της ΕΕ-27 μειώθηκε κατά 74,6%, ενώ μείωση κατά 81% κατέγραψαν οι τουριστικές αφίξεις από τις χώρες εκτός ΕΕ-27. Επιπλέον, παρατηρήθηκε σημαντική μείωση των εισπράξεων από τους κατοίκους χωρών εντός ΕΕ-27 (-73,4%) αλλά και εκτός ΕΕ-27 (-83%), σε ετήσια βάση.

Τέλος, το ισοζύγιο των πρωτογενών εισοδημάτων παρουσίασε έλλειμα ύψους Ευρώ 435,5 εκατ., χαμηλότερο σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (Ευρώ -1,2 δισ.), ενώ το ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων κατέγραψε πλεόνασμα ύψους Ευρώ 307,8 εκατ., έναντι πλεονάσματος Ευρώ 146,5 εκατ., την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τουρκία: Η αδυναμία της λίρας υποδηλώνει τον ευάλωτο χαρακτήρα της οικονομίας

Η θεαματική συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας

Η οικονομία της Τουρκίας κατόρθωσε να απορροφήσει τη ραγδαία υποτίμηση του εθνικού της νομίσματος που καταγράφηκε το καλοκαίρι του 2018 και να ανταπεξέλθει στην ύφεση ταχύτερα των προσδοκιών των συμμετεχόντων στις αγορές τόσο με τη βοήθεια των πολιτικών επεκτατικού χαρακτήρα που εφαρμόστηκαν

σε νομισματικό και δημοσιονομικό πεδίο, όσο και με τη θετική συμβολή των εξαγωγών. Ωστόσο, παρά την οικονομική ανάκαμψη, οι αδυναμίες της αγοράς εργασίας αλλά και η ανάγκη εξυγίανσης των εταιρικών ισολογισμών, δεν επέτρεψαν τη σταθεροποίηση της. Η περιοριστική νομισματική πολιτική αποτέλεσε αντίδοτο στην ισχυρή υποτίμηση της τουρκικής λίρας, ωστόσο η αξιοπιστία της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκικής Δημοκρατίας (CBRT) αποδυναμώθηκε και η επενδυτική εμπιστοσύνη κλονίστηκε σε μεταγενέστερο χρόνο, καθώς συνοδεύτηκε, τον Ιούλιο του 2019, από την απομάκρυνση του διοικητή της, μετά από συνεχείς πολιτικές πιέσεις για μείωση των επιτοκίων. Οι παρεμβάσεις του προέδρου της Τουρκίας προς την CBRT ήταν συνεχείς, προκειμένου η τελευταία να διατηρήσει τα επιτόκια χαμηλά, ώστε να ελεγχθεί ο πληθωρισμός, μια καθαρά αντισυμβατική προσέγγιση, γνωστή πλέον ως Erdonomics. Οι νομισματικές συνθήκες, από το δεύτερο εξάμηνο του 2019, άρχισαν να γίνονται περισσότερο υποστηρικτικές για την οικονομική ανάπτυξη, καθώς, υπό τη νέα ηγεσία της Κεντρικής Τράπεζας, το βασικό επιτόκιο υποχώρησε από 24%, στα μέσα του 2019, σε 8,25%, τον Μάιο του 2020.

Ωστόσο, ο ρυθμός της οικονομικής μεγέθυνσης άγγιξε μόλις το 0,9% το 2019, έναντι 3,0% το 2018 και 7,5% το 2017. Η οικονομία της Τουρκίας, έχοντας ανακάμψει μερικώς από τα προβλήματα που είχε προκαλέσει η κρίση του 2018, τον Μάρτιο του τρέχοντος έτους ήρθε αντιμέτωπη με την εξάπλωση της νόσου COVID-19. Η κυβέρνηση, στο πλαίσιο περιορισμού της νόσου, αναγκάστηκε να λάβει μέτρα για να μετριάσει τον οικονομικό αντίκτυπο που προκάλεσε η υγειονομική κρίση. Ωστόσο, λόγω του μικρού βαθμού ευελιξίας που διέθετε, ιδίως στο δημοσιονομικό πεδίο και με δεδομένες θεσμικές αδυναμίες δεν μπόρεσε να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα. Η πολιτική αντίδραση στις οικονομικές επιπτώσεις του COVID-19 περιλάμβανε μέτρα, όπως η παροχή ρευστότητας σε εγχώριο και ξένο νόμισμα σε εμπορικές τράπεζες, η παροχή πιστώσεων σε επιχειρήσεις, καθώς και η στήριξη των εξαγωγικών εταιρειών.

Η επίδραση της πανδημικής κρίσης στην οικονομική δραστηριότητα της Τουρκίας αποτυπώθηκε έντονα στο δεύτερο τρίμηνο του 2020, λόγω της υψηλής διασύνδεσης της οικονομίας με τις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες και την εξάρτησή της από τον τουρισμό και τις μεταφορές. Συγκεκριμένα, το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 9,9%, σε ετήσια βάση, μετά από μια αναθεωρημένη προς τα κάτω αύξηση κατά 4,4% στο προηγούμενο τρίμηνο. Αξίζει να τονιστεί ότι πρόκειται για την εντονότερη συρρίκνωση που έχει καταγραφεί από το πρώτο τρίμηνο του 2009.

Το δεύτερο κύμα υποτίμησης και οι απρόσμενες απομακρύνσεις

Μετά από μια περίοδο δύο ετών από τη συναλλαγματική κρίση του Αυγούστου 2018 και με δεδομένη την έξαρση της πανδημίας σε πολλές χώρες της Ευρώπης και της Ασίας και εν μέσω γεωπολιτικών εντάσεων, η τουρκική λίρα στις αρχές του περασμένου Αυγούστου άρχισε να επιταχύνει τη διολίσθησή της τόσο έναντι του δολαρίου ΗΠΑ, όσο και έναντι του ευρώ. Οι συμμετέχοντες στις αγορές άρχισαν να ανησυχούν για τον κίνδυνο ενίσχυσης των πληθωριστικών πιέσεων και την αυξημένη πιθανότητα εκδήλωσης μιας κρίσης στο ισοζύγιο πληρωμών. Οι ανησυχίες εντεινόταν, επίσης, εξαιτίας της θεαματικής συρρίκνωσης των συναλλαγματικών διαθεσίμων, των δαπανηρών παρεμβάσεων σε ξένο νόμισμα (σύμφωνα με εκτίμηση της επενδυτικής τράπεζας Goldman Sachs, η χώρα έχει δαπανήσει το 2020 περί τα 65 δισ. δολάρια ΗΠΑ) και της αύξησης των αγορών ξένων νομισμάτων εκ μέρους των πολιτών. Τα ανωτέρω άρχισαν να επιβαρύνουν την πολιτική εικόνα του προέδρου της χώρας και να συντηρούν τη λαϊκή δυσαρέσκεια. Άλλωστε, η τελευταία είχε αποτυπωθεί με ξεκάθαρο τρόπο στο αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών της άνοιξη του 2019, όπου το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) του προέδρου της Τουρκίας υπέστη σημαντικές απώλειες, συμπεριλαμβανομένων των δύο μεγαλύτερων δήμων της χώρας, ήτοι της Κωνσταντινούπολης και της Άγκυρας.

Παρά το δυσμενές κλίμα για την τουρκική λίρα στην αγορά συναλλάγματος, η Κεντρική Τράπεζα απέφυγε να αυξήσει το βασικό της επιτόκιο από το 10,25% στα τέλη του περασμένου Σεπτεμβρίου, εκπλήσσοντας τους περισσότερους οικονομολόγους που ανέμεναν την αύξησή του, καθώς θα μπορούσε να αντιμετωπίσει, μερικώς, την υποτίμηση της λίρας και την άνοδο του πληθωρισμού, ο οποίος παραδόξως εμφανίζεται να έχει βαλτώσει από τον περασμένο Ιούλιο περί το 12%. Με δεδομένες τις τάσεις υποτίμησης της λίρας και τις εντονότερες πιέσεις στην CBRT για επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων, προκειμένου να αναχαιπιστεί η πτωτική της πορεία, ο πρόεδρος της Τουρκίας αιφνιδίασε τις αγορές, στις 7 Νοεμβρίου, απομακρύνοντας τόσο το διοικητή της CBRT, όσο και το γαμπρό του από τη θέση του υπουργού οικονομικών. Η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής της CBRT, στις 19 Νοεμβρίου, υπό την καθοδήγηση του νέου διοικητή της, αύξησε το βασικό επιτόκιο κατά 475 μονάδες βάσης στο 15%, ενώ δεσμεύτηκε να μειώσει το διψήφιο πληθωρισμό και να βοηθήσει στην αύξηση των συναλλαγματικών διαθεσίμων, ικανοποιώντας ταυτόχρονα τις υψηλές προσδοκίες των συμμετεχόντων στις αγορές για μια νέα οικονομική προσέγγιση εκ μέρους της CBRT. Η κίνηση αύξησης των επιτοκίων αποτελεί το πρώτο σημαντικό βήμα για την αποκατάσταση της κατεστραμμένης αξιοπιστίας της CBRT, ενώ η δέσμευση για απλοποίηση της εφαρμοζόμενης νομισματικής πολιτικής σηματοδοτεί την επιστροφή στην κανονικότητα για την CBRT. Η λίρα έχει χάσει το 29,2% της αξίας της έναντι του δολαρίου και το 36,4% έναντι του ευρώ, από τις αρχές του 2020 (Γράφημα 6), έχοντας

καταγράψει διαδοχικά ιστορικά χαμηλά επίπεδα τις τελευταίες εβδομάδες. Ωστόσο, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα διαμορφώνονται στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 20 ετών, γεγονός που ώθησε τον οίκο αξιολόγησης Moody's να προειδοποιήσει, τον Σεπτέμβριο, ότι η χώρα έχει σχεδόν εξαντλήσει τα διαθέσιμα ασφαλείας που θα της επέτρεπαν να αποτρέψει μια πιθανή κρίση στο ισοζύγιο πληρωμών.

Η άνοδος του βασικού επιτοκίου διακόπτει προσωρινά τη διολίσθηση της τουρκικής λίρας

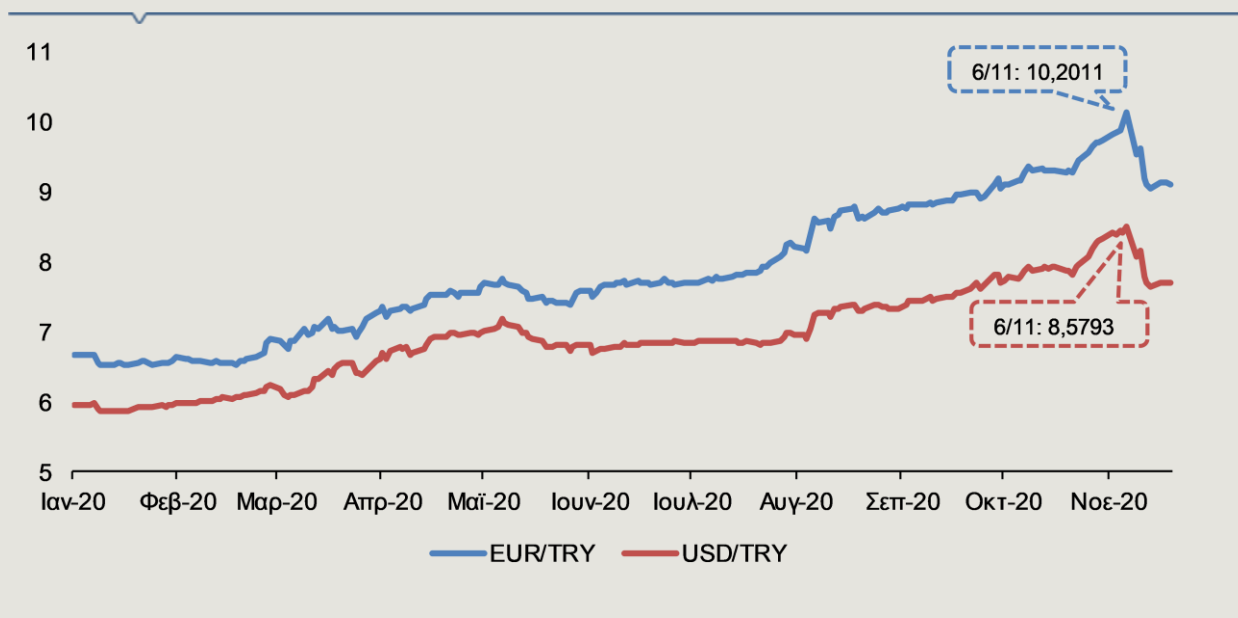
Οι αδυναμίες της τουρκικής οικονομίας δεν μπορούν να ξεπεραστούν απλά και μόνο με την αντικατάσταση ορισμένων αξιωματούχων, καθώς αυτές οφείλονται σε συσσωρευμένα διαρθρωτικά προβλήματα, τα οποία επιδεινώθηκαν περαιτέρω, εξαιτίας της θεσμικής διάβρωσης που έχουν προκαλέσει οι εκτεταμένες προεδρικές εξουσίες. Ο πρόεδρος της Τουρκίας προσδοκά ότι με τις αντικαταστάσεις του διοικητή της CBRT και του υπουργού οικονομικών θα κατορθώσει να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των ξένων και των εγχώριων επενδυτών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το ασφάλιστρο κινδύνου της Τουρκίας (CDS 5-year), αν και έχει υποχωρήσει κατά 122 μονάδες βάσης (μβ) από το επίπεδο των 514 μβ που διαμορφωνόταν στις 6 Νοεμβρίου, μετά τις αλλαγές των νέων αξιωματούχων συνεχίζει να κινείται πολύ υψηλότερα από τα αντίστοιχα παρόμοιων οικονομιών, όπως του Μεξικού (96 μβ), της Βραζιλίας (172 μβ) και της Ινδονησίας (79 μβ). Στο πεδίο των συναλλαγματικών ισοτιμιών, η λίρα έχει ανακτήσει ένα μικρό τμήμα των απωλειών της έναντι του δολαρίου, ωστόσο, βρισκόμαστε μακριά από το σημείο που θα μας επιτρέψει να αναφερόμαστε στην προοπτική μιας σταθερής ανάκαμψης της λίρας.

Οι οικονομικοί κίνδυνοι που μπορούν να επηρεάσουν την πορεία της τουρκικής λίρας

Η ανεργία αποτελεί μείζον πρόβλημα για την Τουρκία, παρά το γεγονός ότι το ποσοστό της διαμορφωνόταν τον Αύγουστο στο 13,2%, ήτοι περίπου στο επίπεδο που ήταν τον Μάρτιο, όταν επισήμως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε τη νόσο COVID-19 ως πανδημία. Η αντιπολίτευση έχει εγείρει λόγους αμφισβήτησης της αξιοπιστίας της Στατιστικής Αρχής (TUIK), καθώς ένας μεγάλος αριθμός ατόμων παραμένει εκτός εργατικού δυναμικού, παρά τον αυξανόμενο αριθμό ατόμων ηλικίας άνω των 15 ετών, ενώ ο αριθμός των οικονομικά ανενεργών ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που δεν αναζητούν εργασία ή των εποχιακά εργαζόμενων, παραμένει υψηλός.

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

Η διολίσθηση της λίρας έναντι του ευρώ και του δολαρίου εντός του 2020

Πηγή:
Bloomberg

Ωστόσο, η «περιορισμένη ανεξαρτησία» της κεντρικής τράπεζας μπορεί να προκαλέσει εκ νέου στο μέλλον αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Η πιστοληπτική διαβάθμιση της Τουρκίας αξιολογείται σήμερα ως πολύ υψηλού επενδυτικού κινδύνου από τους τρεις μεγάλους οίκους αξιολόγησης (S&P: B+, Moody's: B2, Fitch: BB-), εκ των οποίων ο οίκος Fitch αποδίδει μια ελαφρώς καλύτερη βαθμολογία, αν και αναθεώρησε τις οικονομικές προοπτικές της χώρας, τον περασμένο Αύγουστο, σε «αρνητικές» από «σταθερές», εστιάζοντας την απόφασή του στη χαμηλή αξιοπιστία της νομισματικής πολιτικής και στην φθίνουσα πορεία των συναλλαγματικών διαθεσίμων. Σημειώνεται ότι τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα της κεντρικής τράπεζας έχουν υποχωρήσει στα 16,8 δισ. δολάρια ΗΠΑ (Οκτώβριος 2020), ήτοι στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2004, έναντι 41,1 δισ. δολάρια ΗΠΑ, στο τέλος του 2019, καθώς η κεντρική

τράπεζα χρησιμοποίησε τα διαθέσιμά της για να πωλήσει δολάρια, κυρίως μέσω των κρατικών τραπεζών, σε μια προσπάθεια στήριξης του εθνικού νομίσματος.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έχει αγγίξει τα 27,5 δισ. δολάρια ΗΠΑ, στους πρώτους εννέα μήνες του 2020, λόγω της διεύρυνσης του ελλείμματος στο εμπορικό ισοζύγιο και της μείωσης των εσόδων από υπηρεσίες. Με δεδομένη την αδυναμία προσδιορισμού της χρονικής διάρκειας της πανδημίας και κατά συνέπεια των επιπτώσεών της στη ζήτηση για αγαθά και βασικές υπηρεσίες όπως ο τουρισμός, η επιδείνωση του ελλείματος στο ισοζύγιο δείχνει ότι θα είναι αναπόφευκτη.

Το δεύτερο κύμα της πανδημίας του κορωνοϊού δεν θα αφήσει αλώβητη την οικονομία της Τουρκίας, ενώ ερωτηματικά γεννά ο τρόπος με τον οποίο ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ θα αντιμετωπίσει την Τουρκία. Οι σχέσεις της χώρας με τις ΗΠΑ θα μπορούσαν να επιδεινωθούν περαιτέρω, καθώς η εκλογή Biden ενισχύει τη στάση των ΗΠΑ ενάντια στις στρατιωτικές επεμβάσεις της Τουρκίας στο εξωτερικό και της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εσωτερικό. Ωστόσο, με δεδομένο το δύσκολο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον που επικρατεί στη χώρα, η δημιουργία μιας σειράς θετικών εξελίξεων (νέα πρόσωπα στο οικονομικό επιτελείο, αλλαγή νομισματικής πολιτικής, επαναπροσέγγιση των σχέσεων με ΕΕ και ΗΠΑ) ενδεχομένως να αποτελούν στην παρούσα συγκυρία μια πολιτική τακτική, προκειμένου να διαμορφωθεί η εικόνα για ένα πολλά υποσχόμενο μέλλον.

ΗΠΑ

Αγορά Κατοικίας

Οι πωλήσεις υφιστάμενων (μη νεόδμητων) κατοικιών, οι οποίες συνιστούν περίπου το 87% των συνολικών πωλήσεων κατοικιών, αυξήθηκαν, σε μηνιαία βάση, τον Οκτώβριο, κατά 4,3%, έναντι μεγαλύτερης αύξησης, κατά 9,9%, τον Σεπτέμβριο, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν στα 6,85 εκατ. (σε ετησιοποιημένη βάση). Η μέτρηση του Οκτωβρίου, η οποία είναι η μεγαλύτερη των τελευταίων δεκαπέντε ετών και σημαντικά υψηλότερη από τις εκτιμήσεις της αγοράς, υποδηλώνει μεγάλη ανάκαμψη της αγοράς κατοικίας, για πέμπτο διαδοχικό μήνα, μετά από την έντονη μείωση των πωλήσεων υφιστάμενων κατοικιών που καταγράφηκε το χρονικό διάστημα Μαρτίου-Μαΐου, ως απόρροια των περιοριστικών μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19. Σε ετήσια βάση, οι πωλήσεις υφιστάμενων κατοικιών κατέγραψαν αύξηση, τον Οκτώβριο, για τέταρτο διαδοχικό μήνα, κατά 26,6%, έναντι 21,4%, τον Σεπτέμβριο. Το απόθεμα υφιστάμενων κατοικιών διαμορφώθηκε, τον Οκτώβριο, σε 1,42 εκατ. κατοικίες, έναντι 1,46 εκατ. κατοικιών, τον Σεπτέμβριο, καταγράφοντας μείωση για πέμπτο διαδοχικό μήνα. Σημειώνεται ότι, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2019, το απόθεμα υφιστάμενων κατοικιών είχε καταγράψει έντονα πτωτική πορεία, ενώ, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, παρουσίασε ανοδικές τάσεις.

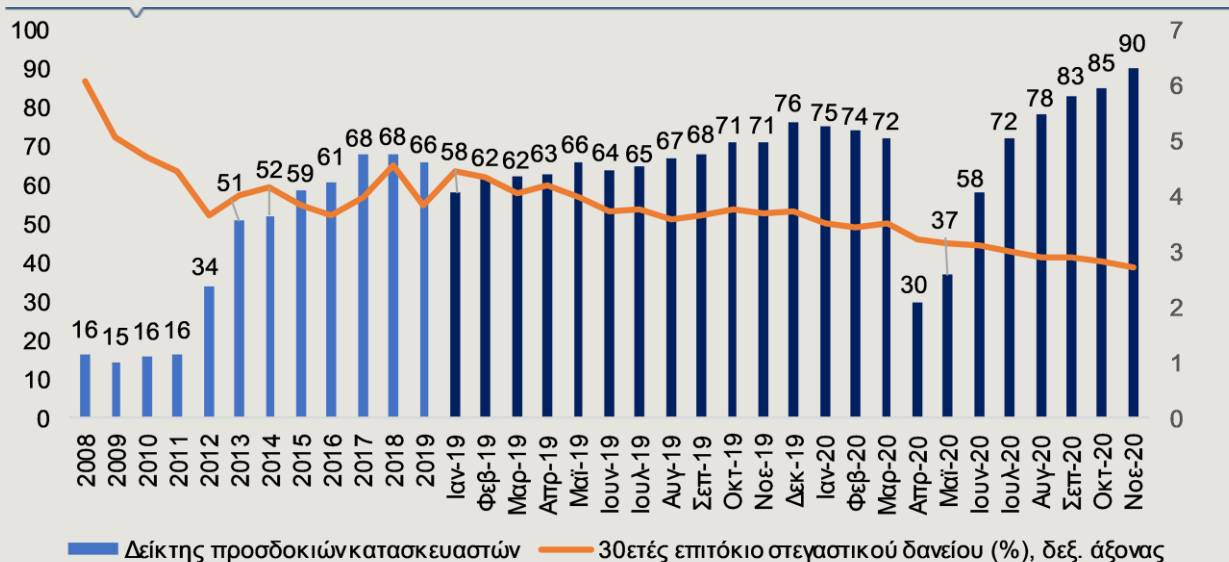
Η στεγαστική αγορά των ΗΠΑ, το τελευταίο πεντάμηνο, έχει εισέλθει σε φάση ανάκαμψης, καθώς:

- Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας εξακολουθούν να βελτιώνονται, παρόλο που απέχουν σημαντικά από τα προ της πανδημικής κρίσης επίπεδα. Το ποσοστό της ανεργίας ανήλθε από 4,4%, τον Μάρτιο, στο 14,7%, τον Απρίλιο, αποτελώντας το υψηλότερο ποσοστό της ανεργίας που έχει καταγραφεί στα χρονικά της έρευνας, για να υποχωρήσει σημαντικά τους επόμενους μήνες και να διαμορφωθεί στο 6,9%, τον Οκτώβριο. Επισημαίνεται ότι, κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 2019-Φεβρουαρίου 2020, το ποσοστό της ανεργίας κυμαινόταν στο εύρος 3,5%-3,6%, καταγράφοντας επιδόσεις που αποτελούν χαμηλό 50 ετών. Το χαμηλό ποσοστό της ανεργίας δημιούργησε τις προϋποθέσεις για ανοδικές μισθολογικές πιέσεις, ενώ η αύξηση των εισοδημάτων συνέβαλε στην ενίσχυση του αγοραστικού ενδιαφέροντος στην αγορά κατοικίας. Ωστόσο, παρά τη βελτίωση των έξι τελευταίων μηνών, η αγορά εργασίας δεν αναμένεται να επιστρέψει άμεσα στα προ της πανδημικής κρίσης επίπεδα.
- Τα χαμηλά επιτόκια εξακολουθούν να λειτουργούν υποστηρικτικά. Κατά τη διάρκεια του 2019, οι ανησυχίες για την πορεία της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης, η αβεβαιότητα σχετικά με το εμπόριο και η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) άσκησαν πτωτική πίεση στα επιτόκια των στεγαστικών δανείων, διακόπτοντας την ανοδική τάση που επικράτησε κατά την τριετία 2016-2018. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με την ομοσπονδιακή εταιρεία στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ, Freddie Mac, το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου 30ετούς διάρκειας υποχώρησε, το τρίτο τρίμηνο του έτους, οριακά κάτω από το 3%, από 3,2%, το δεύτερο τρίμηνο και 3,5%, το πρώτο τρίμηνο. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το μέσο επιτόκιο υποχώρησε, περαιτέρω, στο 2,72%, για την εβδομάδα μέχρι και τις 19 Νοεμβρίου, το οποίο είναι το χαμηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί στα χρονικά της έρευνας (από το 1971). Η ιδιαίτερα επεκτατική νομισματική πολιτική που έχει υιοθετήσει η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed), από το ξέσπασμα της πανδημίας, προσδοκείται ότι θα διατηρήσει τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

Όσον αφορά στις προοπτικές της αγοράς κατοικίας, όπως αντικατοπτρίζονται στο δείκτη προσδοκιών των κατασκευαστικών επιχειρήσεων (Nahb Housing Market Index), επηρεάστηκαν αρνητικά από τη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς ο εν λόγω δείκτης κατέγραψε σημαντική πτώση το δίμηνο Απριλίου-Μαΐου. Ωστόσο, στη συνέχεια, ανέκαμψε, σημειώνοντας, το διάστημα Αυγούστου-Νοεμβρίου, υψηλότερες από τις προ πανδημικής κρίσης επιδόσεις. Ειδικότερα, ο δείκτης διαμορφώθηκε, τον Νοέμβριο, στις 90 μονάδες, από 85 μονάδες, τον Οκτώβριο, 83 μονάδες, τον Σεπτέμβριο και 78 μονάδες, τον Αύγουστο, ενώ, τον Απρίλιο και τον Μάιο, είχε υποχωρήσει στις 30 και στις 37 μονάδες, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι, για το σύνολο του 2019, ο μέσος όρος του δείκτη είχε διαμορφωθεί στις 66 μονάδες, από 68 μονάδες, το 2018 (Γράφημα 7). Επιπλέον, η Freddie Mac εκτιμά ότι οι συνολικές πωλήσεις κατοικιών αναμένεται να αυξηθούν από 6,0 εκατ. το 2019, σε 6,2 εκατ. το 2020, καθώς, παρά τη σημαντική μείωση των πωλήσεων, κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους, το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο προβλέπεται σημαντική αύξησή τους. Για το 2021, η Freddie Mac εκτιμά ότι οι συνολικές πωλήσεις κατοικιών θα διαμορφωθούν σε 6,1 εκατ. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις του Οκτωβρίου της Freddie Mac, για τις συνολικές πωλήσεις κατοικιών, έχουν αναθεωρηθεί σημαντικά επί τα βελτίω, σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις του Ιουνίου, πρωτίστως για τις πωλήσεις το 2020 (εκτίμηση Ιουνίου 4,8 εκατ. κατοικίες) και δευτερευόντως για τις πωλήσεις το 2021 (εκτίμηση Ιουνίου 5,6 εκατ. κατοικίες). Επιπλέον, το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου 30ετούς διάρκειας εκτιμάται ότι θα μειωθεί στο 3,2% το 2020 και στο 3% το 2021.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

ΗΠΑ: Δείκτης προσδοκιών κατασκευαστών ακινήτων (NAHB, μέσος όρος περιόδου) και επιτόκιο 30ετούς στεγαστικού δανείου

Πηγή:
National
Association of
Home Builders,
Freddie Mac

Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ)

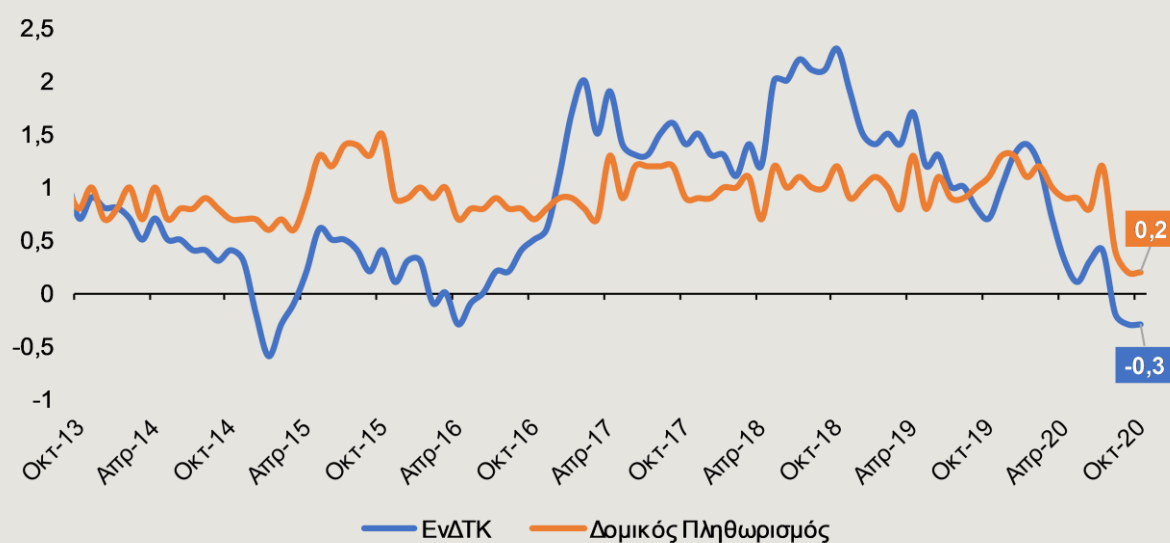
Πληθωρισμός

Σύμφωνα με την τελική μέτρηση της Eurostat, ο πληθωρισμός στη Ζώνη του Ευρώ διατηρήθηκε, τον Οκτώβριο, στο -0,3%, σε ετήσια βάση, καταγράφοντας αρνητικό πρόσημο για τρίτο διαδοχικό μήνα. Από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης, ο πληθωρισμός έχει υποχωρήσει σημαντικά, παραμένοντας σε χαμηλά επίπεδα, ενώ υπολείπεται του στόχου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για διατήρηση του ετήσιου πληθωρισμού κάτω αλλά πλησίον του 2%, μεσοπρόθεσμα, στη ΖτΕ. Ο δομικός πληθωρισμός (ΔΤΚ εξαιρουμένων των τιμών της ενέργειας, καθώς και των τροφίμων, των ποτών και του καπνού) διατηρήθηκε, τον Οκτώβριο, σε οριακά θετικό έδαφος (0,2%). Σημειώνεται ότι, τον Ιούλιο, ο δομικός πληθωρισμός προσέγγισε τα επίπεδα στα οποία βρισκόταν τον Φεβρουάριο (1,2%), ήτοι πριν από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης, αλλά τους τρεις επόμενους μήνες υποχώρησε σημαντικά. (Γράφημα 8).

Η διαμόρφωση του πληθωρισμού στο -0,3% αποδίδεται στη σημαντική πτώση, σε ετήσια βάση, των τιμών της ενέργειας (-8,2%), ως απόρροια των χαμηλότερων τιμών του πετρελαίου, σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Οι τιμές των βιομηχανικών αγαθών εκτός ενέργειας κατέγραψαν οριακή μείωση (-0,1%), ενώ, αντίθετα, θετικό ρυθμό ετήσιας μεταβολής κατέγραψαν οι τιμές της κατηγορίας τρόφιμα-ποτά-καπνός (+2%), καθώς και οι τιμές των υπηρεσιών (+0,4%).

Οι υψηλότερες μετρήσεις του πληθωρισμού καταγράφηκαν στην Σλοβακία (+1,6%) και στην Ολλανδία (+1,2%), ενώ οι χαμηλότερες στην Ελλάδα (-2%) και στην Εσθονία (-1,7%). Όσον αφορά στις μεγαλύτερες οικονομίες της ΖτΕ, ο πληθωρισμός στην Γερμανία υποχώρησε οριακά στο -0,5% (-0,4%, τον Σεπτέμβριο), ενώ στην Γαλλία αυξήθηκε οριακά στο +0,1% (έναντι μηδενικού πληθωρισμού, τον Σεπτέμβριο). Σημειώνεται ότι σε δέκα κράτη-μέλη σημειώθηκε υποχώρηση του πληθωρισμού τον Οκτώβριο, έναντι του Σεπτεμβρίου, αλλά σε έντεκα κράτη καταγράφηκε αρνητικός πληθωρισμός.

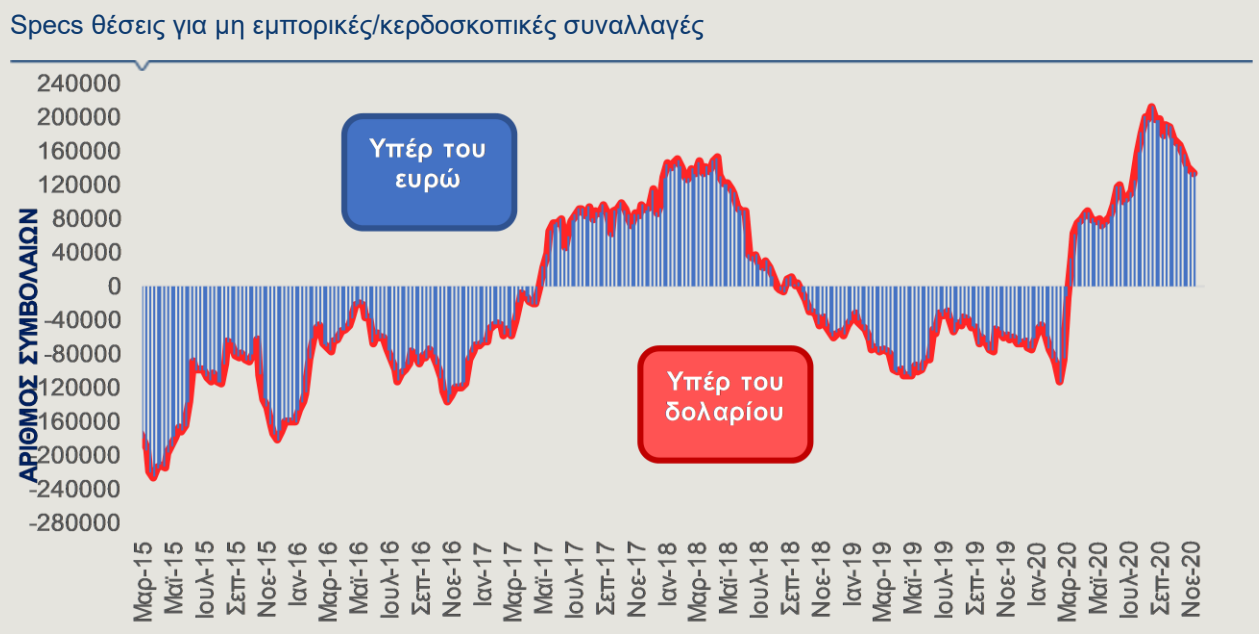
Κατά το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Οκτωβρίου, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο +0,4%, έχοντας καταγράψει σημαντική μείωση από τον Μάρτιο. Η υποχώρηση του πληθωρισμού στη ΖτΕ, κατά τους τελευταίους οκτώ μήνες, αποδίδεται στην υποτονική ζήτηση και στην πτώση των τιμών του πετρελαίου. Είναι χαρακτηριστικό ότι, το πρώτο τρίμηνο, η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά 3,8%, σε ετήσια βάση, ενώ, στο δεύτερο τρίμηνο, διάστημα κατά το οποίο υπήρξαν αυστηρά περιοριστικά μέτρα, η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά 15,9%, καθώς το ΑΕΠ κατέγραψε ιστορική συρρίκνωση κατά 11,8% και 14,7%, σε τριμηνιαία και σε ετήσια βάση, αντίστοιχα. Παράλληλα, οι τιμές της ενέργειας κατέγραψαν έντονη πτώση, από το ξέσπασμα του COVID-19. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η μέση τιμή του πετρελαίου τύπου Brent, το χρονικό διάστημα Μαρτίου-Οκτωβρίου, διαμορφώθηκε κατά 31% χαμηλότερα από τη μέση τιμή του Φεβρουαρίου, μειώνοντας το ενεργειακό κόστος για τα κράτη-μέλη της ΖτΕ, τα οποία είναι καθαροί εισαγωγείς πετρελαίου. Όσον αφορά στο σύνολο του έτους, η μείωση της καταναλωτικής δαπάνης τόσο στο εσωτερικό περιβάλλον της ΖτΕ, όσο και στο εξωτερικό, οι χαμηλότερες τιμές τις ενέργειας και οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις των κυβερνήσεων αρκετών κρατών-μελών, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. μείωση ΦΠΑ), αναμένεται να ασκήσουν αποπληθωριστική επίδραση στον εναρμονισμένο ΔΤΚ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε πρόσφατη έκθεσή της (European Economic Forecast, Autumn 2020), εκτιμά ότι ο πληθωρισμός θα μειωθεί σημαντικά το 2020, ως απόρροια της συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, προβλέπει να υποχωρεί ο πληθωρισμός από +1,2%, το 2019, στο +0,3%, το 2020, για να ανέλθει στο +1,1%, το 2021, καθώς η οικονομία της ΖτΕ θα ανακάμπτει.

ΓΡΑΦΗΜΑ 8
Εξέλιξη Πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ) και Δομικού Πληθωρισμού

 Πηγή:
Eurostat

ΑΓΟΡΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ
Ισοτιμίες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Χρηματιστηρίου του Σικάγου, οι συνολικές καθαρές τοποθετήσεις (αγορές μείον πωλήσεις) στην ισοτιμία του ευρώ με το δολάριο διατηρήθηκαν θετικές, την εβδομάδα που έληξε στις 17 Νοεμβρίου. Οι θετικές θέσεις (υπέρ του ευρώ, "long") μειώθηκαν κατά 1.327 συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι

συνολικές καθαρές θέσεις να διαμορφωθούν στα 133.960 συμβόλαια, από 135.287 συμβόλαια, την προηγούμενη εβδομάδα (Γράφημα 9). Σημειώνεται ότι πρόκειται για την όγδοη εβδομαδιαία μείωση που καταγράφεται από τις 15 Σεπτεμβρίου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

Πηγή:
CFTC, IMM

Ευρώ (EUR/USD) ► Η ισοτιμία του ευρώ με το δολάριο, στις 20 Νοεμβρίου, στην Ευρώπη, διαμορφωνόταν περί τα 1,1857 EUR/USD, με αποτέλεσμα το ευρώ να σημειώνει, από την αρχή του έτους, κέρδη έναντι του δολαρίου (+5,7%), ενώ διαπραγματευόταν υψηλότερα κατά 14,6% από το χαμηλό που είχε καταγράψει στις 3 Ιανουαρίου 2017 (USD 1,0342).

Πτωτικά κινείται το ευρώ έναντι του δολαρίου, σε ημερήσια βάση, βρισκόμενο ανάμεσα σε δυο αντίρροπες δυνάμεις. Από τη μια πλευρά, η θετική ειδησεογραφία σχετικά με το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού αυξάνει τη διάθεση ανάληψης επενδυτικού κινδύνου, εξέλιξη που ευνοεί το ευρωπαϊκό νόμισμα. Από την άλλη πλευρά, αρνητικά επιδρούν στο ευρώ, βραχυπρόθεσμα, τα αυστηρά περιοριστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί σε πολλές περιοχές της Ευρώπης, στην προσπάθεια ανάσχεσης του δεύτερου κύματος της πανδημίας, καθώς περιορίζουν την οικονομική δραστηριότητα, υπονομεύοντας την αναπτυξιακή προοπτική των κρατών-μελών της Ζώνης του Ευρώ.

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας (Fed) των ΗΠΑ, σε δηλώσεις του, τόνισε ότι η αμερικανική οικονομία απέχει πολύ από την πλήρη ανάκαμψη από την πανδημία, ενώ οι επόμενοι μήνες θα είναι ιδιαίτερα δύσκολοι. Επιπλέον, επανέλαβε τη δέσμευση της Fed να στηρίξει την οικονομία των ΗΠΑ με όλα τα διαθέσιμα εργαλεία νομισματικής πολιτικής που διαθέτει, ενώ τόνισε την ανάγκη για περισσότερες δημοσιονομικές δαπάνες. Σημειώνεται ότι ένδειξη επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας στις ΗΠΑ συνιστούν οι λιανικές πωλήσεις για τον Οκτώβριο, καθώς αυξήθηκαν κατά 0,3%, σε μηνιαία βάση, η οποία είναι η χαμηλότερη επίδοση του τελευταίου εξαμήνου.

Ελβετικό Φράγκο (CHF) ► Το ευρώ εμφανίζει απώλειες, σε ημερήσια βάση, έναντι του φράγκου, κινούμενο στην περιοχή των 1,08036 φράγκων (20.11.2020). Το ευρώ σημειώνει, από την αρχή του έτους, απώλειες έναντι του φράγκου, της τάξης του 0,5%.

Βάσει των δημοσιευθέντων νομισματικών στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας (SNB), την προηγούμενη εβδομάδα, πιθανολογείται ότι δεν υπήρξε παρέμβαση της στην αγορά συναλλάγματος για αποτροπή ενίσχυσης του φράγκου. Το ποσό των μετρητών που οι εμπορικές τράπεζες της Ελβετίας είχαν καταθέσει στην SNB αυξήθηκε στα 707,9 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα που έληξε στις 13 Νοεμβρίου, από 707,6 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα μέχρι και τις 6 Νοεμβρίου. Η αβεβαιότητα που προκαλεί το δεύτερο κύμα της πανδημίας COVID-19 διατηρεί σταθερή τη ζήτηση για το ελβετικό φράγκο, σημειώνεται, ωστόσο, η σχετικά περιορισμένη μεταβλητότητα της ισοτιμίας, κατά το δεύτερο δεκαήμερο του Νοεμβρίου. Οι συμμετέχοντες στην αγορά προβλέπουν ότι η SNB θα συνεχίσει τις παρεμβάσεις της, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να επιφέρει εξασθένιση του φράγκου, ενώ, όσον αφορά στα επιτόκια, δεν αναμένουν μεταβολή από το τρέχον επίπεδο του -0,75% (το χαμηλότερο παγκόσμια).

Στερλίνα (GBP) ► Η στερλίνα, στις 20 Νοεμβρίου, εμφάνιζε θετική εικόνα, σε ημερήσια βάση, καταγράφοντας κέρδη τόσο έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (1,3275 USD/GBP), όσο και έναντι του ευρώ (0,89245 GBP/EUR). Σημειώνεται ότι, από την αρχή του έτους, η στερλίνα καταγράφει απώλειες κατά 5,5% έναντι του ευρώ και κατά 0,1% έναντι του δολαρίου.

Ανοδικά κινείται η στερλίνα έναντι των δύο νομισμάτων, καθώς, όπως απορρέει από την ειδησεογραφία, αυξάνονται οι πιθανότητες για εμπορική συμφωνία μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται εντατικά, ενώ η τρέχουσα εβδομάδα θεωρείται ιδιαίτερα κρίσιμη, καθώς ενδεχομένως να διαφανεί αν οι δύο πλευρές οδεύουν προς συμφωνία ή μη. Παράλληλα, το Ηνωμένο Βασίλειο ήρθε σε εμπορική συμφωνία με τον Καναδά. Η συμφωνία προβλέπει διατήρηση των εμπορικών όρων που υπήρχαν μεταξύ του Καναδά και του Ηνωμένου Βασιλείου ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με το διμερές εμπόριο να ανέρχεται, το 2019, σε 27 δισ. δολάρια. Επιπλέον, τα δύο κράτη δεσμεύτηκαν να ξεκινήσουν, τον επόμενο χρόνο, συνομιλίες για επέκταση της συμφωνίας και σε άλλα πεδία, όπως στο ψηφιακό εμπόριο. Σημειώνεται ότι πρόκειται για τη δεύτερη εμπορική συμφωνία του Ηνωμένου Βασιλείου στη μετά Βrexit εποχή, με την πρώτη να έχει επιτευχθεί με την Ιαπωνία, περί τα τέλη Οκτωβρίου.

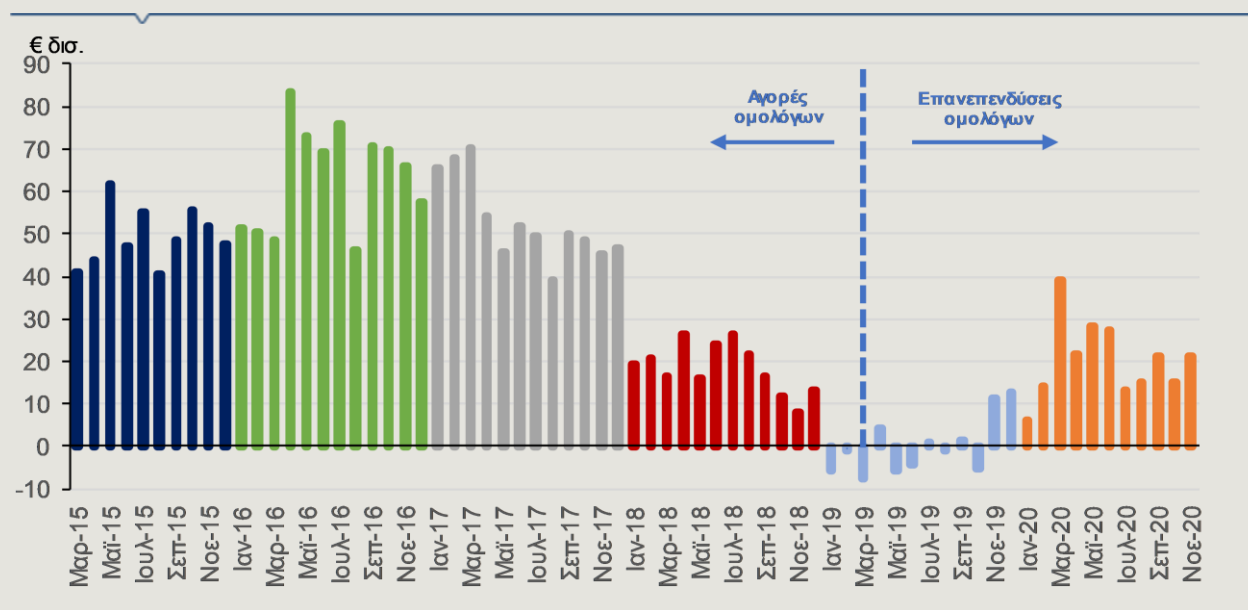
Σωρευτικά, η στερλίνα, από την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος, στις 23 Ιουνίου 2016 (αποχώρηση/παραμονή από την Ε.Ε.), έχει διολισθησει κατά 10,4% έναντι του δολαρίου και κατά 16,4% έναντι του ευρώ. Σε επίπεδο ανάληψης επενδυτικού κινδύνου, το ασφάλιστρο κινδύνου (CDS-Credit Default Swaps), πενταετούς διάρκειας, στις 20 Νοεμβρίου, διαμορφωνόταν σε 21,7 μ.β., από 20,8 μ.β., στις 13 Νοεμβρίου.

Αγορές ομολόγων – Χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Η αξία του χαρτοφυλακίου κρατικών ομολόγων της ΕΚΤ (Γράφημα 10) που έχει προέλθει από την εφαρμογή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης (QE), για την εβδομάδα μέχρι τις 20 Νοεμβρίου, διαμορφώθηκε στα Ευρώ 2,330 τρισ. Η ΕΚΤ προέβη σε αγορές καλυμμένων ομολόγων, αξίας Ευρώ 1,264 δισ., σε αγορές Asset-Backed Securities, αξίας Ευρώ 338 εκατ. και σε αγορές εταιρικών και ασφαλιστικών ομολογιακών τίτλων, αξίας Ευρώ 939 εκατ. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ, την περασμένη εβδομάδα, πραγματοποίησε καθαρές αγορές, αξίας Ευρώ 19 δισ., στο πλαίσιο του νέου Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme-PEPP), με τη συνολική αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου να διαμορφώνεται περί τα Ευρώ 681 δισ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

Εξέλιξη αγοραπωλησιών κρατικών ομολόγων ανά μήνα από την ΕΚΤ

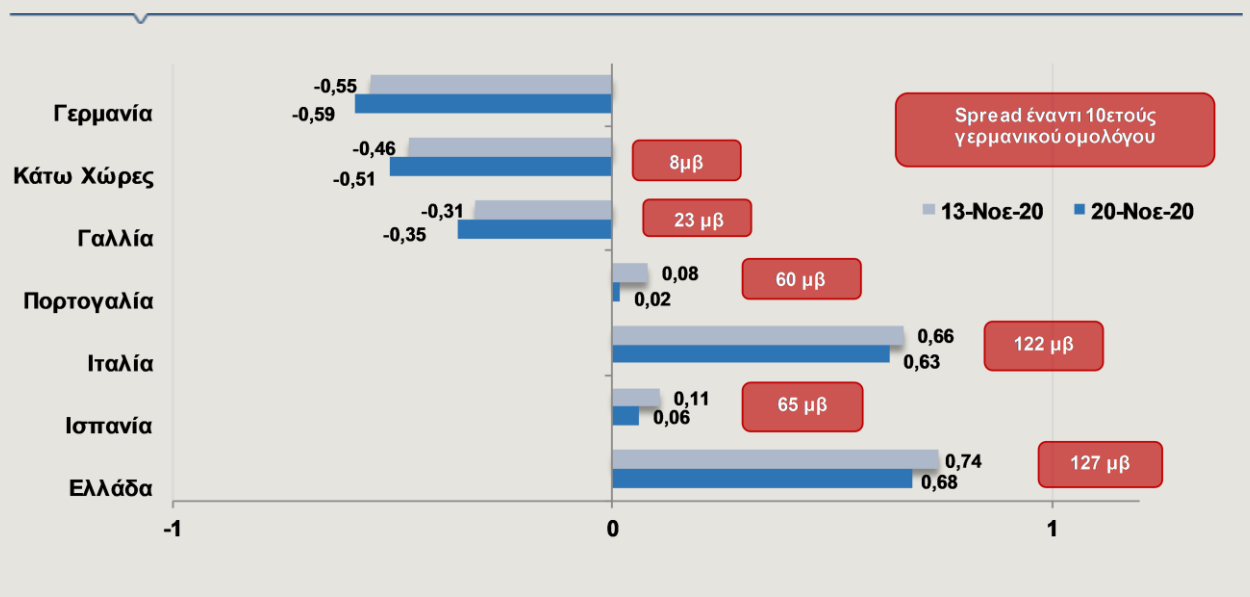

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα, Alpha
Bank

Στην ελληνική αγορά ομολόγων, το εύρος της απόδοσης του δεκαετούς κρατικού ομολόγου, λήξης 18 Ιουνίου 2030, με κουπόνι 1,5%, διαμορφωνόταν, στις 20 Νοεμβρίου, μεταξύ 0,67% και 0,69%. Η διαφορά απόδοσης μεταξύ του δεκαετούς ομολόγου της Ελλάδας και του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας (spread) υποχώρησε στις 127 μονάδες βάσης. Παράλληλα, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας, ως σημείο αναφοράς του κόστους δανεισμού της Ζώνης του Ευρώ, διαμορφώθηκε στο -0,59% (Γράφημα 11).

Ανησυχία προκαλεί στους συμμετέχοντες στις αγορές η άσκηση βέτο της Ουγγαρίας και της Πολωνίας σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Προϋπολογισμό και το Ταμείο Ανάκαμψης. Αιτία της άρνησης των δύο κρατών είναι ο όρος που συνδέει τη χορήγηση κοινοτικών πόρων με την τήρηση από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης των κανόνων του κράτους δικαίου. Οι συζητήσεις για την άρση του αδιέξοδου θα συνεχιστούν τις προσεχείς ημέρες, με το σύνολο των αξιωματούχων να τονίζουν την αναγκαιότητα άμεσης επίλυσης του ζητήματος. Ενδεχόμενη καθυστέρηση στη λήψη αποφάσεων καθιστά ακόμα πιο αναγκαία την περαιτέρω στήριξη της νομισματικής πολιτικής. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), σύμφωνα με δηλώσεις της επικεφαλής της, αναμένεται να προβεί σε δυναμικές παρεμβάσεις στην επόμενη συνεδρίαση, στις 10 Δεκεμβρίου, με την πλειονότητα των συμμετεχόντων στις αγορές να προεξοφλούν αύξηση του συνολικού ποσού του Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme-PEPP). Υπενθυμίζεται ότι το συνολικό ποσό του προγράμματος ανέρχεται σε Ευρώ 1,35 τρισ. και είναι ο λόγος που το κόστος δανεισμού των κρατών-μελών της ΖΤΕ βρίσκεται σε ιστορικά -για πολλά κράτη- χαμηλά επίπεδα, παρά τη σφοδρότητα της ύφεσης που πλήττει τις οικονομίες τους.

Το δεκαετές ομόλογο της Πορτογαλίας, στις 20 Νοεμβρίου, κατέγραψε απόδοση 0,02%, της Ισπανίας 0,06% και της Ιταλίας 0,63%. Η διαφορά απόδοσης του δεκαετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του γερμανικού υποχώρησε στις 60 μ.β., ενώ του δεκαετούς ιταλικού ομολόγου αυξήθηκε στις 122 μ.β. Τέλος, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου των ΗΠΑ διαμορφωνόταν στο 0,82%, στις 20 Νοεμβρίου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11
Αποδόσεις 10ετών ομολόγων (%) και spreads έναντι 10ετούς γερμανικού ομολόγου

Πηγή:
Bloomberg,
Alpha Bank

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

Ετήσια στοιχεία	2015	2016	2017	2018	2019	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	-0,4	-0,2	1,5	1,9	1,9	
Ιδιωτική Κατανάλωση	-0,2	0,0	0,9	1,1	0,8	
Δημόσια Κατανάλωση	1,6	-0,7	-0,4	-2,5	2,1	
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	0,7	4,7	9,1	-12,2	4,7	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	3,1	-1,8	6,8	8,7	4,8	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,4	0,3	7,1	4,2	2,5	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	-1,7	-0,8	1,1	0,6	0,3	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) *	0,6	3,5	3,9	4,4	4,3	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	175,9	178,5	176,2	181,2	176,6	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-0,8	-1,7	-1,9	-2,8	-1,4	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2019	2019	2020			Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές)
		Q4	Q1	Q2	Τελευταία διαθέσιμη περίοδος	
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	0,6	2,9	3,8	-7,4	-1,5 (Ιαν.-Αύγ.)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	13,2	12,2	-12,4	-54,2	-28,9 (Ιαν.-Σεπ.)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	9,8	10,2	55,7	0,3	15,5 (Ιαν.-Αύγ.)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	0,9	-1,4	1,5	-7,1	-2,6 (Ιαν.-Σεπ.)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	54,2	53,8	51,0	40,0	48,7 (Οκτ.)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	105,4	108,8	110,7	91,8	92,3 (Οκτ.)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	103,6	104,1	108,6	87,6	95,4 (Οκτ.)	
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-19,8	-7,1	-10,4	-31,1	-45,5 (Οκτ.)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	-0,6	-0,6	0,1	0,4	2,4 (Σεπ.)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	1,7	1,7	3,4	3,8	8,3 (Σεπ.)	
- Βιομηχανία	0,4	0,4	4,5	6,5	9,5 (Σεπ.)	
- Κατασκευές	-4,4	-4,4	-3,7	-4,0	-4,7 (Σεπ.)	
- Τουρισμός	3,8	3,8	3,7	1,9	11,7 (Σεπ.)	
Νοικοκυριά	-2,9	-2,9	-2,9	-2,7	-2,5 (Σεπ.)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	-1,6	-1,6	-1,7	-1,7	-1,6 (Σεπ.)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,4	-3,4	-3,4	-3,0	-2,8 (Σεπ.)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	0,3	0,1	0,4	-1,4	-1,8 (Οκτ.)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	7,2	7,5	6,6	4,1	4,1 (Β' τρίμ.)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	17,3	16,6	15,4	17,0	16,8 (Αύγ.)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	1,9	0,8	-0,5	-15,2	-15,2 (Β' τρίμ.)	
Ιδιωτική Κατανάλωση	0,8	1,2	-0,7	-11,6	-11,6 (Β' τρίμ.)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,1	-1,4	1,4	-3,2	-3,2 (Β' τρίμ.)	
Επενδύσεις	4,7	14,0	-6,4	-10,3	-10,3 (Β' τρίμ.)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	0,7	2,4	-32,1	-32,1 (Β' τρίμ.)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,5	-0,3	-1,1	-17,2	-17,2 (Β' τρίμ.)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, IHS Markit

* Χωρίς την επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν ανιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιαδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματος του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του